

RAHOITUSVAKAUSVIRASTON JA SUOMEN PANKIN VÄLINEN YHTEISTOIMINTA-ASIAKIRJA KRIISINHALLINTAVALMIUDEN TEHOSTAMISEKSI

1 Johdanto

Tämän yhteistoiminta-asiakirjan tavoitteena on parantaa Rahoitusvakausviraston ja Suomen Pankin (jäljempänä osapuolet) valmiuksia tehtäviensä hoitamiseen tarkentamalla osapuolten yhteistyön ja tiedonvaihdon sisältöä.

Osapuolten yhteistyö perustuu rahoitusvakausviranomaisesta annettuun lakiin, Suomen Pankista annettuun lakiin sekä luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annettuun lakiin. Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 7 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan Rahoitusvakausviraston on tehtävä yhteistyötä Suomen Pankin kanssa kriisinratkaisulaissa säädettyjen kriisinratkaisutoimien suunnittelussa ja valmistelussa, tehtyjen päätösten seurannassa sekä talletussuojamaksujen, vakaumaksujen ja EU:n vakaumaksujen määräämisessä. Suomen Pankista annetun lain 26 a §:n mukaan Suomen Pankin on tehtävä yhteistyötä Rahoitusvakausviraston kanssa kriisinratkaisulaissa tarkoitettujen kriisinratkaisutoimien suunnittelussa ja valvonnassa sekä tehtyjen päätösten seurannassa. Osa-puolten yhteistyö liittyy erityisesti rahoitusvakauden edistämiseen ja rahoituskriisien ennaltaehkäisyyn, niiden hallintaan sekä kriisinratkaisuun. Yhteistyö liittyy myös makrovakaupoliittisten päätösten valmisteluun luottolaitoslain 10 luku 4§:n ja 4a§:n mukaisesti. Yhteistyö osapuolten välillä on vastavuoroista.

Yhteistoiminta-asiakirjassa mainittu tiedonvaihto perustuu osapuolten tarpeisiin ennen kriisinratkaisulain 4 luvun 1 §:n 1 momentin 1) kohdan mukaista tilannetta¹. Tiedonvaihdon kohteiden raportointimuodoista sovitaan asiantuntijatasolla osana osapuolten prosessikehittämistyötä. Kriisitilanteessa tiedonvaihtotarpeet ovat yhteistoiminta-asiakirjassa mainittua tiedonvaihtoa laajemmat ja osin riippuvaisia kriisin ominaispiirteistä. Näistä täydentävistä tiedonvaihdon tavoista ja sisällöstä kriisitilanteessa sovitaan tapauskohtaisesti osapuolten kesken erikseen.

Yhteistoiminta-asiakirja ei ole oikeudellisesti sitova, eikä sillä muuteta osapuolten lakisääteisiä tiedonvaihto- ja kuulemisvelvoitteita. Yhteistoiminta-asiakirja ei myöskään millään tavoin rajoita osapuolten muiden vastaavien yhteistoimintasopimuksien noudattamista kansallisella tai kansainvälisellä tasolla. Osapuolten välinen yhteistyö ottaa huomioon EU-lainsäädännön. Suomen Pankki toimii Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännössä määrättyllä tavalla osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ). Hoitaessaan EKPJ-tehtäviä Suomen Pankki toimii Euroopan keskuspankin (EKP) suuntaviivojen ja ohjeiden mukaisesti.² Rahoitusvakausvirasto toimii osana EU:n yhteistä kriisinratkaisumekanismia. Virasto osallistuu EU:n kriisinratkaisuneuvoston (Single Resolution Board, jäljempänä SRB) työhön ja tekee tiivistä yhteistyötä SRB:n kanssa kriisinratkaisua koskevissa asioissa erityisesti jokaiselle merkittävälle laitokselle nimetyssä tiimissä (Internal Resolution Team, IRT).

¹ "Laitos voidaan asettaa kriisihallintoon, jos laitos on kykenemätön tai todennäköisesti kykenemätön jatkamaan toimintaansa."

² Laki Suomen Pankista 1 §:n 2 ja 3 momentit.

2 Soveltamisala

Yhteistoiminta-asiakirja koskee Rahoitusvakausviraston ja Suomen Pankin välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa, jota kummankin osapuolen viranomaistehtävien suorittaminen edellyttää.

3 Yhteistyö

3.1 Yhteistyö kriisinhallintavalmiuksien edistämiseksi

Rahoitusvakausvirasto ja Suomen Pankki tekevät yhteistyötä kriisinhallintavalmiuksien parantamiseksi. Yhteistyöprosessien kehittäminen liittyy muun muassa laitoksen³ merkittävyyden arviointiin ja yleisen edun testiin sekä edellisiä koskevaan analyysiin rahoitusvakausvaikutuksista. Yhteistyö liittyy myös kriisinvälittäjävalmiuksien valintaa koskevaan arviointiin, laitoksen taloudellisen ja toiminnallisen jatkuvuuden varmistamiseen kriisinvälittäjävalmiuksien yhteydessä sekä laitoksen purkamisen esteiden poistamiseen tarvittavien toimenpiteiden rahoitusvakausvaikutusten arviointiin. Konkurssimenettelyn, kriisinvälittäjävalmiuksien menettelyn sekä kriisinvälittäjätoimien kuten sijoittajavastuun toteuttamisen (eli bail-in -välineen käytön) rahoitusvakausvaikutusten arviointi on kummankin osapuolen kannalta tärkeää. Lisäksi yhteistyötä tehdään tarpeen mukaan kriisinvälittäjä- ja talletussuojarahastojen käytön ja maksujen rahoitusvakausvaikutusten arvioinnissa.

3.2 Sääntely

Osapuolet vaihtavat tarvittaessa näkemyksiä toimivaltaansa kuuluvan sääntelyn ja ohjeistuksien muutosehdotuksista silloin, kun tietoja antavan osapuolen arvion perusteella muutoksilla on vaikutusta toiseen osapuoleen.

3.3 Asiantuntemuksen kehittäminen

Osana yhteisiin asioihin liittyvän asiantuntemuksen kehittämistä ja tiedonkulun varmistamista osapuolet hyödyntävät toistensa asiantuntemusta järjestäessään koulutus-, konferenssi- ja vastaavia tilaisuuksia. Yhteistyön ja tiedonvaihdon toimivuuden kehittämiseksi osapuolet myös järjestävät tarkoituksenmukaisin väliajoin erilaisia simulaatioharjoituksia.

4 Tiedonvaihto⁴

Tiedonanto Suomen Pankilta Rahoitusvakausvirastolle perustuu Rahoitusvakausviraston kriisinvälittäjävalmiuksien suunnittelua ja kriisinhoidon tukevan tilasto- ja analyysituen tietotarpeeseen ja koskee vain sellaisia tietoja ja sillä tasolla, jotka ovat välttämättömiä Rahoitusvakausviraston tehtävien hoidon kannalta. Tiedonanto Rahoitusvakausvirastolta Suomen Pankille perustuu Suomen Pankin tehtävään huolehtia maksu- ja muun rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta ja osallistua rahoitusjärjestelmän kehittämiseen sekä Suomen Pankin tehtävään huolehtia toimintansa kannalta tarpeellisten tilastojen laatimisesta ja julkaisemisesta.

Rahoitusvakausviraston on viipymättä luovutettava Suomen Pankille hallussaan olevat tiedot asioista, jotka viraston arvion mukaan saattavat vaikuttaa merkittävästi rahoitusmarkkinoiden vakauteen tai

³ Laitoksella tarkoitetaan tässä asiakirjassa luottolaitoslain mukaista suomalaista luottolaitosta.

⁴ Tiedonvaihto sekä tiedonanto- ja kuulemisvelvollisuus eri viranomaisten kesken määritellään luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinvälittäjävalmiuksien koskevan lain 3 luvun 4 §:n 5 momentissa, 4 luvun 1 §:n 5 momentissa, 4 luvun 3 §:ssä ja 14 luvun 1 §:ssä, sekä Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 7 luvun 1-3 §:ssä.

rahoitusmarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa tai vaikuttaa luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toiminnan jatkuvuuteen.⁵

Rahoitusvakauserävirastolla on oikeus saada viipymättä Suomen Pankilta tiedot, jotka saattavat vaikuttaa merkittävästi rahoitusmarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi rahoitusmarkkinoiden kehitykseen tai aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa.⁶

Osapuolet toteavat, että eurojärjestelmän rahapoliittisia operaatioita koskevat tiedot ovat EKP:n perussäännön 37 artiklassa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja, joita tämä yhteistoiminta-asiakirja ei koske. Suomen Pankki ei myöskään luovuta mitään sellaisia tietoja, jotka se on velvollinen pitämään salassa EKP:tä tai eurojärjestelmää koskevien säädösten perusteella. Osapuolet toteavat myös, että osaan Rahoitusvakauseräviraston hallussa olevia asiakirjoja sovelletaan EU:n kriisintarkoituksena. Asiakirjat pitävät sisällään tietoja myös niistä laitoksista, joiden kriisintarkoituksena vastaa SRB. Rahoitusvakauserävirasto jakaa tietoja kriisintarkoituksena mukaisesti ainoastaan kriisintarkoituksena mukaisiin tehtäviin. Rahoitusvakauserävirasto ei jaa tämän kriisintarkoituksena piiriin kuuluvia tietoja muihin käyttötarkoituksiin ilman kriisintarkoituksena mukaisesta SRB:n lupaa tietojen jakamiseen.

Mikäli tiedot ovat kiireellisiä ja välttämättömiä, ne pyritään toimittamaan välittömästi.⁷ Mikäli tiedot eivät ole kiireellisiä, ne toimitetaan ennalta sovitun mukaisesti. Tavoitteena on, että vaihdettavat tiedot ja se, missä muodossa pyydetyt tiedot toimitetaan osapuolille, määritellään ennakkolisesti. Osapuolet voivat tämän estämättä esittää erillisiä tietopyyntöjä koskien olemassa olevia tietoja sekä niiden pohjalta tehtyjä analyyskejä. Erillisessä tietopyynnössä on yksilöitävä mahdollisimman tarkasti pyydettyt tiedot, tietojen esittämistapa, tiedon käyttötapa, tiedon saamisen kiireellisyys sekä oikeusperusta, johon tietopyyntö perustuu.

5 Yhteistoiminta-asiakirjan puitteissa toimitettujen tietojen käsittely

Tiedonvaihdon varmistamiseksi on tärkeää, että osapuolet ylläpitävät listaa yhteyshenkilöistä. Yhteistoiminta-asiakirjassa tarkoitetut tiedonvaihdon kohteena olevat tiedot toimitetaan erikseen sovitulla tavalla. Tietojen toimittamisessa otetaan huomioon tietoturvallisuuden asettamat vaatimukset, ja silloin kun tiedot toimitetaan sähköpostitse, käytetään lähtökohtaisesti salattua sähköpostia.

Tiedonvaihto on luottamuksellista. Tiedon vastaanottanut virkamies voi jakaa tiedon sisäisesti vain henkilöille, jotka tarvitsevat tietoja työtehtäviensä hoitamiseen ja jotka ovat osapuolten henkilöstöä koskevien salassapitosäännösten piirissä. Tiedon jakaminen kolmannelle osapuolelle on sallittua vain tiedon luovuttaneen osapuolen annettua siihen erikseen kirjallisen suostumuksen ja edellyttäen, että tiedon vastaanottajaa sitoo osapuolta vastaava salassapitovelvollisuus. Osapuolet informoivat toisiaan menettelytavoista, joita sovelletaan niiden jakaessa samaansa tietoa lakisääteisten velvolluuksiensa mukaisesti eteenpäin yhteiselle kriisintarkoituksena neuvostolle (SRB) tai Euroopan keskuspankille (EKP).

⁵ Rahoitusvakauseräviranomaisesta annetun lain 7 luvun 3 §.

⁶ Rahoitusvakauseräviranomaisesta annetun lain 7 luvun 2 §.

⁷ Rahoitusvakauseräviranomaisesta annetun lain 7 luvun 2 §.

6 Voimaantulo ja päivittäminen

Tätä yhteistoiminta-asiakirjaa on tehty kaksi samanlaista kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle. Yhteistoiminta-asiakirja tulee voimaan allekirjoitushetkellä ja on voimassa toistaiseksi. Jos allekirjoittanut osapuoli haluaa irtisanoutua kriisinhallinnan yhteistoiminta-asiakirjasta, tulee sen ilmoittaa päätöksestään kirjallisesti toiselle osapuolelle.

Allekirjoittaneet osapuolet tekevät yhteistoiminta-asiakirjaan muutoksia tarvittaessa yhteisellä päätöksellä.

Helsingissä 20. päivänä lokakuuta 2021

Rahoitusvakausvirasto

Suomen Pankki